

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมธรรมชาติของมนุษย์ที่มีมาแต่โบราณกาล เนื่องจากลักษณะของมนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็นสิ่งแปลกใหม่ จึงมีความพึงพอใจที่จะเดินทางท่องเที่ยว ทำให้การท่องเที่ยวมีการพัฒนาเจริญขึ้นเป็นลำดับจนกลายเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันการท่องเที่ยวก็มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งด้านบวกและลบ ด้านบวกได้แก่ การเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจให้ดีขึ้น สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้คน เกิดความสามัคคีในสังคมและความร่วมมือร่วมใจกันอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และกระตุ้นให้เกิดการรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น ด้านลบได้แก่ ความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงค่านิยมของท้องถิ่น การทำลายสภาพแวดล้อม โบราณวัตถุและโบราณสถาน และความประณีตทางศิลปะเสื่อมลง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การวางแผนและควบคุมการท่องเที่ยว ถ้าหากการท่องเที่ยวปราศจากการวางแผนและขาดการควบคุมที่ดี ย่อมจะทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมหรือสูญเสียไป ถ้าหากการท่องเที่ยวมีการวางแผนและการควบคุมที่ดีย่อมช่วยรักษาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้นได้ เนื่องจากทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งก็คือสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเกิดการเดินทางท่องเที่ยว ทำให้การท่องเที่ยวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือการท่องเที่ยวอาศัยสิ่งแวดล้อมเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว ถ้าหากการท่องเที่ยวช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวอยู่ในสภาพที่น่าเที่ยว ก็จะทำให้การท่องเที่ยวคงอยู่ต่อไปได้ แต่ถ้าการท่องเที่ยวทำให้สิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวเสื่อมโทรมหรือสูญเสียไป ก็จะไม่มีย่านักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยว อันจะส่งผลให้การท่องเที่ยวหมดไปไปในที่สุด (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2541)

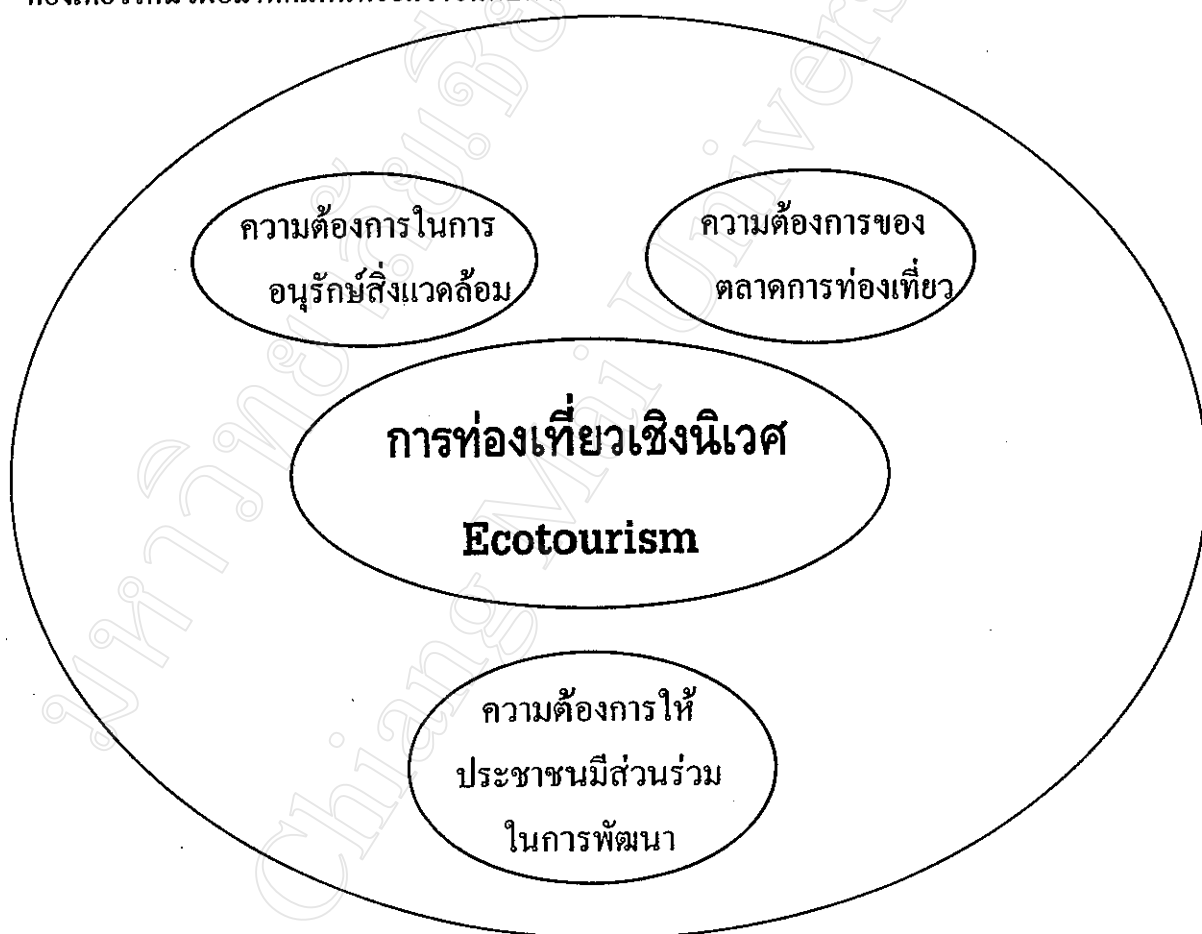
การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการท่องเที่ยว (Tourism Service) และตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market) แต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน เป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยทั้ง 3 เกิดขึ้นเมื่อนักท่องเที่ยวได้ไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการหรือทัศนศึกษา นอกจากองค์ประกอบภายใน

ระบบแล้ว การท่องเที่ยวยังมีสิ่งแวดล้อมสำคัญที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอีกหลายประการ เช่น สภาพ
 กายภาพและระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจและการลงทุน สังคมและ
 วัฒนธรรม องค์กรและกฎหมาย เป็นต้น (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2541) ดังนั้นการ
 พัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะนำมาซึ่งรายได้หลักของประเทศ
 ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจึงมีการส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยมีการ
 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เพิ่มขึ้น และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนบริการการท่องเที่ยว
 เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตาม การเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
 กลับทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลง โดยหลักการเราเข้าใจกันว่าทรัพยากร
 การท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรที่ใช้ไม่มีวันหมด เพราะรูปแบบการใช้มักเป็นการสัมผัสแต่ภายนอก
 โดยไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรใด ๆ หรืออาจมีการขูดเซาะได้อยู่ตลอดเวลา แต่ในความเป็นจริง
 การใช้ประโยชน์ของทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวมักมีการแปรรูปทรัพยากร และอาจไม่มีการคำนึง
 ถึงการสูญเสีย หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับระบบย่อยต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในทางกลับ
 กันสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบอื่น ๆ เช่น ระบบชุมชน ระบบอุตสาหกรรม ฯลฯ อาจสร้างผลกระทบ
 มาสู่ระบบท่องเที่ยวด้วย ดังนั้น การท่องเที่ยวที่ขาดระบบการจัดการที่ดีเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเป็นการ
 ท่องเที่ยวที่ไม่ประสบความสำเร็จได้เลย การจัดการการท่องเที่ยวโดยทั่วไป จึงมักประสบปัญหาที่
 สวนทางกัน ระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและการพัฒนา จนทำให้มีนักวิชาการ
 บางท่านกล่าวว่า การท่องเที่ยวไม่สามารถประสานกับการอนุรักษ์ได้ แต่ในความเป็นจริงแล้วการ
 ท่องเที่ยวต้องพึ่งพาการอนุรักษ์เสมือนหนึ่งทรัพยากรที่มีค่าต่อการท่องเที่ยว ในทางตรงกันข้ามการ
 ท่องเที่ยวสามารถเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ ทั้งทรัพยากรทางประวัติศาสตร์
 และวัฒนธรรม หากการท่องเที่ยวนั้นอยู่ภายใต้การจัดการและสำนึกที่ดี โดยมีแนวความคิดในการ
 จัดการการท่องเที่ยวแนวใหม่เกิดขึ้นในระยะสิบกว่าปีมานี้ โดยมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันทั้งภาษา
 อังกฤษและภาษาไทย เช่น Sustainable Tourism , Green Tourism , Bio - Tourism , Conservation
 Tourism , Ecotourism การท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การ
 ท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ เป็นต้น แต่ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายที่สุด คือ Ecotourism

ภายใต้ความต้องการในการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์ และกระแส
 ของโลกในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้ก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน
 (รูปที่ 1) คือ

1. กระแสความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
2. กระแสความต้องการในการศึกษา เรียนรู้ หรือมีประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
3. กระแสความต้องการพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากพลัง 3 กระแสนี้ ทำให้เกิดแนวความคิดของการพัฒนาในทิศทางที่ยั่งยืน ซึ่งมีผลต่อระบบการจัดการการพัฒนาการท่องเที่ยวและต่อรูปแบบการท่องเที่ยวขึ้น ทำให้เกิดทางเลือกในการท่องเที่ยวใหม่ เพื่อมาทดแทนหรือแข่งขันกับการท่องเที่ยวตามแบบทั่วไป

รูปที่ 1 กระแสความต้องการ Ecotourism

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติ และเป็นแนวคิดที่นำกิจกรรมการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาประสานเข้าด้วยกัน ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังทำให้กิจกรรมทั้งสองส่งผลเกื้อกูลซึ่งกันและกันอีกด้วย ตัวอย่างเช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวธรรมชาติจะเป็นการ

สร้างรายได้ที่จะสามารถนำมาใช้เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งขณะนี้กำลังประสบปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ นอกจากนั้นแล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังเป็นการสร้างงานให้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มรายได้ เมื่อประชาชนในชนบทมีรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็จะเป็นการช่วยลดความจำเป็นในการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการดำรงชีพ ด้วยเหตุผลดังกล่าว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสามารถดำเนินควบคู่กันไปได้หรืออาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) แต่เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติ จึงทำให้กิจกรรมดังกล่าวมีผลกระทบโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อม ในหลายกรณีพบว่า การท่องเที่ยวธรรมชาติได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การทิ้งขยะมูลฝอย ความแออัด การสร้างมลพิษจากธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร หรือแม้กระทั่งการทำลายสิ่งแวดล้อมโดยนํ้ามือของนักท่องเที่ยวเอง ด้วยความรู้นี้จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยป้องกันมิให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกินขีดความสามารถที่สภาพแวดล้อมจะรองรับได้

บางทีการท่องเที่ยวก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพของมนุษย์ สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมากกว่ากิจกรรมอื่นใด แต่กระนั้นโดยทั่วไปแล้ว การท่องเที่ยวจะถูกสร้างลักษณะเฉพาะด้วยการพัฒนาอย่างฉับพลันในช่วงสั้น ๆ เช่น กลุ่มอาการ “โศกโศกและฟูมฟูม” (Boom and Bust Syndrome) ซึ่งมักโยกย้ายไปยังบริเวณอื่น หลังจากก่อความเสียหายแก่ทรัพยากรที่ถูกใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็เหมือนกับธุรกิจอื่น ๆ ที่ต้องมีสำนึกรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม รวมทั้งเรียนรู้วิธีที่จะทำให้เกิดความยั่งยืน ไม่เช่นนั้นจะเกิดการฟุกร่อนของสิ่งแวดล้อมและทำลายอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนั่นเอง

ในกระบวนการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดการบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พบว่าเป็นกลไกที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการเป็นตัวกลางเชื่อมโยงระบบตลาดกับทรัพยากร หรือให้นักท่องเที่ยวได้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเฉพาะการกระจายข้อมูล ข้อเสนอแนะไปยังนักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่มีศักยภาพที่สุดในการควบคุมพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และการควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพที่สุด โดยมีมัคคุเทศก์คือผู้มีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูล และรายละเอียดของทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540) มัคคุเทศก์จะเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนคอยชี้แนะ อธิบายสิ่งต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบ ปกติแล้วนักท่องเที่ยวย่อมเป็นคนแปลกหน้าในท้องถิ่น ไม่คุ้นเคยกับสถานที่และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ถ้าหากนักท่องเที่ยวไปชมสถานที่ตามลำพัง โดยไม่มีมัคคุเทศก์คอยช่วยเหลือ ย่อมเกิดความยากลำบาก หรือได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวไม่คุ้มกับเวลา ฉะนั้น นักท่องเที่ยวจึงต้องการ

มัคคุเทศก์เป็นผู้นำทางให้ และเนื่องจากมัคคุเทศก์เป็นผู้ที่มีโอกาสได้เข้าไปใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยวมากกว่าบุคคลอื่น ๆ ในท้องถิ่น จึงต้องให้ความสนิทสนมและทำให้นักท่องเที่ยวไว้วางใจ ดังมีผู้กล่าวเปรียบเทียบไว้ว่า บทบาทของมัคคุเทศก์เป็นทั้งครู นักจิตวิทยา นักแสดงและนักการตลาด ดังนั้น มัคคุเทศก์จึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมจนทำให้ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับผลตอบแทนเป็นที่น่าพึงพอใจ นั่นคือ การจัดประสบการณ์อันทรงคุณค่าให้แก่นักท่องเที่ยว ช่วยให้การจัดการและควบคุมแหล่งท่องเที่ยวดำเนินไปได้ตามแผนที่วางไว้ และทำให้การพบปะระหว่างนักท่องเที่ยวกับประชาชนเจ้าของถิ่นเป็นไปด้วยดี เนื่องด้วยมัคคุเทศก์ เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโดยตรง ในการที่จะให้ความรู้ และนำนักท่องเที่ยวเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว และผู้ที่จะเป็นมัคคุเทศก์ได้นั้น จะต้องผ่านการอบรมในหลักสูตรมัคคุเทศก์เพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รูปแบบของการท่องเที่ยว และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยจะต้องคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านกิจกรรมด้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อันเนื่องมาจากความรู้ไม่เข้าใจในข้อเท็จจริง ความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามัคคุเทศก์มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) แก่นักท่องเที่ยวอย่างไร มัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างกัน มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน และมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีผลต่อการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยวอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่ควบคุมดูแลมัคคุเทศก์ให้เห็นความสำคัญของปัญหาความรู้ไม่เข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาเสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และปรับปรุงความรู้ของมัคคุเทศก์ในจังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อเสนอผลการศึกษาแก่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 1 เพื่อวางแผนในการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวก่อนจะเดินทางเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์
2. เพื่อศึกษาการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์แก่นักท่องเที่ยว
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์แก่นักท่องเที่ยว ระหว่างมัคคุเทศก์ที่มีปัจจัยพื้นฐานแตกต่างกัน

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร

การศึกษานี้เป็นการศึกษามัคคุเทศก์ที่ประกอบอาชีพอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์แล้ว และได้รับการจดทะเบียนมัคคุเทศก์จากสำนักทะเบียนมัคคุเทศก์จังหวัดเชียงใหม่ (2541) จากจำนวนทั้งหมด 1,751 คน

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจของมัคคุเทศก์เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์และการนำไปเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว โดยศึกษาตัวแปรอิสระ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์ ประสิทธิภาพในการทำงานของมัคคุเทศก์ และระดับการศึกษาของมัคคุเทศก์ ส่วนตัวแปรตามเป็นการศึกษาการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์แก่นักท่องเที่ยว

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา

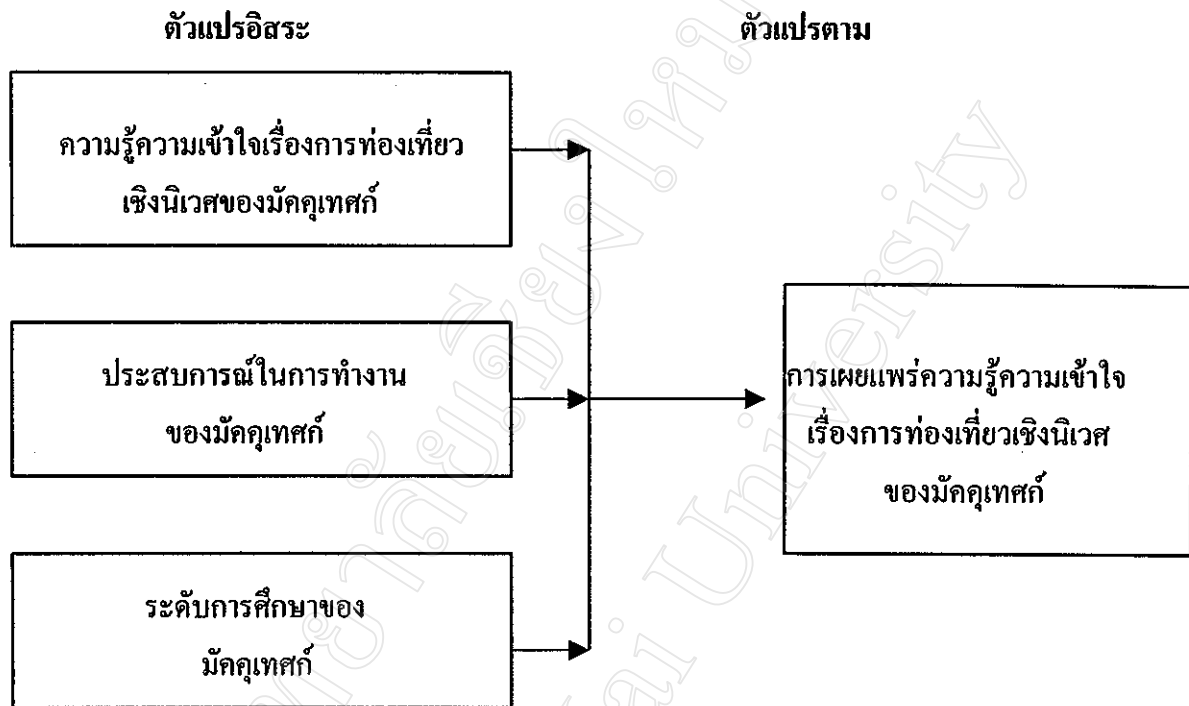
การศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจของมัคคุเทศก์เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการนำไปเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาในช่วงเวลาปัจจุบัน

1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรตาม	- การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์แก่นักท่องเที่ยว
ตัวแปรอิสระ	- ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์
- ประสิทธิภาพในการทำงานด้านการท่องเที่ยวของมัคคุเทศก์
- ระดับการศึกษาของมัคคุเทศก์

กรอบแนวความคิดในการศึกษา

1.5 นิยามศัพท์

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล หมายถึง ส่วนประกอบที่บุคคลมีในการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประสบการณ์การทำงานด้านการท่องเที่ยว ระดับการศึกษา และการได้รับการอบรมมัคคุเทศก์ที่สถาบันการศึกษาจัดร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่มัคคุเทศก์ได้สำเร็จการศึกษา ได้แก่ ระดับปริญญาโท ระดับปริญญาตรี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรืออื่น ๆ เช่น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เปรียญธรรม ประกาศนียบัตรบัณฑิต

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่มัคคุเทศก์ปฏิบัติการด้านการนำเที่ยว

ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ ที่มัคคุเทศก์พึงจำได้ หรือเป็นข้อมูลที่ได้รับ รวบรวมสะสม จากการอบรม จากการรับรู้ข่าวสาร และจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การที่มัคคุเทศก์นำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้เคยอบรม ศึกษา อ่านเอกสาร รับข้อมูลข่าวสาร หรือจากประสบการณ์การทำงาน ไปถ่ายทอดให้แก่นักท่องเที่ยว ในการนำเที่ยวแต่ละครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ หรือแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

1.6 สมมุติฐานในการศึกษา

1. มัคคุเทศก์ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
2. ประสบการณ์การทำงานของมัคคุเทศก์มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยว
3. ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว